



basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

RELIGIESTUDIES V1

NOVEMBER 2017

NASIENRIGLYNE

PUNTE: 150

Hierdie nasienriglyne bestaan uit 11 bladsye.

AFDELING A (VERPLIGTEND)**VRAAG 1**

1.1.	1.1.1	C✓	(1)
	1.1.2	A✓	(1)
	1.1.3.	D✓	(1)
	1.1.4	A✓	(1)
	1.1.5	B✓	(1)
	1.1.6	A✓	(1)
	1.1.7	D✓	(1)
	1.1.8	D✓	(1)
	1.1.9	B✓	(1)
	1.1.10	B✓	(1)
			(1x10=10)
1.2	1.2.1	ekumeniese✓	(1)
	1.2.2	ideologie✓	(1)
	1.2.3	moksha✓	(1)
	1.2.4	sjamaan ✓	(1)
	1.2.5	imam✓	(1)
	1.2.6	kettery/dwaalleer✓	(1)
			(1x6=6)
1.3	1.3.1	E✓	(1)
	1.3.2	D✓	(1)
	1.3.3	F✓	(1)
	1.3.4	A ✓	(1)
	1.3.5	B✓	(1)
	1.3.6.	C✓	(1)
			(1x6=6)
1.4	1.4.1	Waarsêer ✓ Die ander is vorms van aanbidding. ✓	(2)
	1.4.2	Tao ✓ Die ander is sleutelkonsepte in godsdiens. ✓	(2)
	1.4.3	Sinkretisme ✓ Die ander verwys na die aard van goddelikheid. ✓	(2)
	1.4.4	Godsdienstige vryheid ✓ Die ander pas by spesifieke godsdiens. ✓	(2)
	1.4.5	Sondag ✓ Die ander is aan Afrika Tradisionele Godsdiens verwant. ✓	(2)
			(2x5=10)

- 1.5 1.5.1
- Eenders wees.
 - Ooreenkoms met 'n spesifieke godsdiens√√
 - Van dieselfde soort, met dieselfde aard, met dieselfde vorm.√√
Beteeken kenmerke wat godsdiens of mense in gemeen het.√√ (2)
- 1.5.2
- Dit beteken kenmerke wat tot 'n spesifieke godsdiens beperk is.√√
 - Dit beteken iets wat ongewoon of merkwaardig is√√
 - Eienskappe/Kenmerke wat 'n godsdiens anders as ander godsdiens maak.√√ (2)
- 1.5.3
- Dit beteken 'n toelaatbare daad/handeling in Islam.√√
 - Dit word dikwels gebruik om kos te beskryf wat toelaatbaar vir Moslem-verbruik is.√√ (2)
- 1.5.4
- Harmonie tussen mense en/of godsdiens.√√
 - Vreedsame naasbestaan van godsdiens.√√
 - Erkenning van gemeenskaplike terreine in verskillende godsdiens.√√ (2)
- 1.5.5
- Kyk vir ooreenkomste en verskille in godsdiens.√√
 - Twee of meer godsdiens kan vergelyk word.√√
 - Dit kan implisiet of eksplisiet wees.√√ (2)
- LET WEL: Enige TWEE geldige antwoorde moet gekrediteer word.** (2x5=10)
- 1.6 1.6.1 Waar√√ (2)
- 1.6.2 Onwaar√ Die goddelike naam van God is Jahweh/Elohim√ (2)
- 1.6.3 Onwaar√ Dit is in Arabies geskryf.√ (2)
- 1.6.4 Onwaar√ Die wêreld se prosesse ontstaan uit twee magte: Jin en Jang.√ (2)
(2x4=8)

TOTAAL AFDELING A: 50

AFDELING B**VRAAG 2**

- 2.1 2.1.1
- Lering kom van 'om iemand iets te leer/te onderrig' wat beteken om kennis of begrip van 'n spesifieke godsdiens oor te dra.
 - Dit is sistematiese inligting oor aspekte van 'n godsdiens.
 - Lering is 'n normatiewe verduideliking van iets.
 - 'n Lering speel verskillende rolle in verskillende godsdienste. (4)
- 2.1.2
- Die woord 'mite' kom van die woord 'mythos' wat 'woord' of 'fabel' beteken.
 - Dit verwys na daardie stories wat diepe waarhede oor skepping, lewe en dood onthul.
 - Mite vorm die grondslag van lering en selfs dogma in party godsdienste. (4)
- 2.1.3
- Dit kan afwisselend met 'lering' gebruik word.
 - Dit is 'n verklaring van fundamentele oortuigings.
 - Dit verwys na 'n spesifieke deel van 'n geloofstelsel. (4)
- 2.1.4
- Die woord 'gelykenis' verwys na 'n storie wat vertel word om 'n godsdienstige beginsel te illustreer of om 'n godsdienstige vraag te beantwoord.
 - Dit is 'n kort storie wat 'n definitiewe moraal/sedeles bevat.
 - 'n Gelykenis is 'n storie wat in kunsvorm aangebied word. (4)
- 2.1.5
- Die woord 'dogma' kom van die Griekse woord 'dogma' wat oorspronklik voorkoms of mening beteken het.
 - Dit is 'n beginsel of stelsel wat gesamentlik deur godsdienstige owerhede voorgeskryf word.
 - Dit is 'n absolute verklaring of mening oor godsdienstige geloof/oortuiging. (4)
- 2.2
- Morele orde in die Afrika Tradisionele Godsdiens word deur die konsep van ubuntu gekenmerk.
 - Ubuntu is 'n Afrika-filosofie van respek en empatie vir mense.
 - Dit beteken dat jy moet leer om die lewe met ander mense te deel.
 - Ubuntu beteken 'n mens is 'n mens deur ander mense. (4)
- 2.3
- Die godsdienstige identiteit van 'n persoon word deur sekere rituele gevorm.
 - Die godsdienstige identiteit van 'n individu word ook deur godsdienstige simbole gevorm.
 - Die kleredragkode van 'n spesifieke godsdiens vorm die godsdienstige identiteit van sy volgelinge. (4)

- 2.4
- Die doktrine/leerstelling van reïnkarnasie is op die wet van karma gegrond, wat die gevolge van dae impliseer.
 - Hierdie doktrine leer dat 'n siel deur 'n reeks geboortes en sterftes gaan.
 - Die voorbeeld is dat soos wanneer iemand verslete klere afwerp/weggooi en ander nuwe klere aantrek, so werp die siel verslete liggame af.
 - Nadat die verslete liggaam afgewerp is, gaan die siel 'n ander een, wat nuut is, binne.
 - Die soektog na wêreldse plesier gee aanleiding tot weergeboorte.
 - Volgens die doktrine van reïnkarnasie, word die siel van geboorte na die dood en van die dood na geboorte aangedryf.
 - Die siel vergaan nooit nie.
 - Die uiteindelijke doelwit van menslike bestaan is moksha, of verlossing van menslike lyding. (8)
- 2.5
- Dit is 'n versameling heilige boeke of tekste.
 - Dit is 'n 'maatstaf' vir die verifiëring van heilige geskrifte. (2)
- 2.6
- 2.6.1
- Alle godsdienste sal onder die Bahá'i-geloof verenig wees.
 - Dit is die godsdienste van die toekoms. (4)
- 2.6.2
- Hulle het 'n kastestelsel.
 - Elke kaste het 'n spesifieke verantwoordelikheid in die samelewing. (4)
- 2.6.3
- Tradisionele genesers word geraadpleeg wanneer daar teëspoed in 'n familie is.
 - Die tradisionele geneser kommunikeer met die voorvaders.
 - Daar word geglo dat kennis van tradisionele medisyne van die voorvaders kom. (4)
- [50]**

VRAAG 3

- 3.1
- Jode: Nie alle Jode is ryk en gierig nie.
 - Katolieke: 'n Klein minderheid is skuldig aan hierdie misdryf. Daar was ook heelwat vals aantygings.
 - Islam: Terrorisme word nie deur Islam aangemoedig nie.
 - Boeddhisme: Nie alle Boeddhiste is monnike nie. Sommige Boeddhiste was onlangs betrokke by growwe menseregteskendings. (2 x 2) (4)
- 3.2
- 3.2.1
- Die algemene houding is om godsdiens negatiewe publisiteit te gee.
 - Mediaverslaggewing oor godsdienstige kwessies is oppervlakkig.
 - Verslaggewers benader godsdienstige kwessies meesal uit 'n sekulêre en politieke perspektief/oogpunt.
 - Verslaggewers kan selektief wees en slegs dit wat kontroversieel is, publiseer.
 - Teenoor ortodokse gelowe is die toon meesal vyandig, terwyl dit teenoor minderheidsgodsdiensdienste positief is.
 - Die mense met wie die meeste onderhoude gevoer word, is diegene wat ortodokse godsdiensdienste bevraagteken.
 - Verslaggewers kan bevooroordeel en partydig wees. (6)
- 3.2.2
- Voorbeelde:**
- Verslaggewers berig net oor Katolisisme wanneer seksuele misbruik vermoed word.
 - Hulle berig nooit oor teologiese of geestelike sake nie.
 - Spotprente van Profeet Mohammed is gepubliseer alhoewel Moslem-gemeenskappe die media ingelig het dat Islam nie enige uitbeeldings van die Profeet toelaat nie.
 - Nog koerante het die spotprente gepubliseer ten spyte van wydverspreide besware daarteen.
 - Minderheidsgodsdiensdienste: Die Bahá'i-geloof word positief gedek.
 - Ekstremisme bestaan in alle godsdiensdienste, selfs in sekulêre gemeenskappe.
 - Godsdiensdienste ekstremisme in alle godsdiensdienste word egter nie gedek nie.
 - Ekstremisme in Islam kry die meeste dekking, terwyl ekstremisme in Boeddhisme (Mahayana) of Hindoeïsme min of geen aandag kry nie. (4)

- 3.3
- Drukgroepe, in beide die burgerlike samelewing en die regering, verseker dat media-artikels hulle belange ondersteun.
 - Joernaliste se verslaggewing weerspieël slegs hulle eie vooroordele.
 - Joernaliste is dikwels nie kundig oor godsdienste nie, en daarom word inligting dikwels verkeerd geïnterpreteer.
 - Nie elke gebeurtenis of storie het dieselfde nuuswaarde nie. 'n Artikel dat alles by 'n Middernagmis goed afgeloop het, het min nuuswaarde.
 - Die media floreer op sensasionalisme.
 - Daar word gereken dat negatiwiteit goed verkoop, en so ook misdaad. Mediamense word dus aangespoor om berigte rondom hierdie temas te organiseerder of te 'skep'.
- (10)
- 3.4
- Wanneer ons mense op grond van godsdienstige geloof/oortuiging voortydig oordeel, kan ons dalk op só 'n wyse optree dat dit individue of groepe negatief beïnvloed.
 - Dikwels dink ons nie eens oor die stereotipes of vooroordele wat ons het nie en kan ons mense seermaak of benadeel sonder om dit te besef.
 - Ons dink dalk dat ons optrede eenvoudig die werklikhede of vermoëns van mans en vroue akkuraat weergee, maar eintlik diskrimineer ons en bevorder ongelykheid.
 - Selfs al word 'n stereotipe as positief beskou of bedoel, kan die feit dat nie alle mense in daardie groep aan daardie standaard voldoen nie, dikwels lei tot 'n 'positiewe' stereotipe wat spesifieke individue benadeel, bv. Wes-Afrikane is ryk.
- (8)
- 3.5
- Verbeter joernaliste se professionele vaardighede
 - Kulturele sensitiwiteit soos om stereotipering te vermy
 - Verhoog mediadiversiteit
 - Verskerp leierskap in die mediabedryf
 - Ondersteun opvoedkundige en godsdienstige media wat 'n globale perspektief bied
 - Sosiale media kan groter vryheid van spraak toelaat
 - Dit kan gebruik word om godsdienstige stereotipering uit te daag
- (10)
- 3.6
- Organiseer werksessies en leer gemeenskappe hoe om betroubare inligting na te vors en te publiseer.
 - Hulle moet hulle optrede/handeling op 'n 'ouderdomsgeskikte' wyse adverteer om die aandag van die kykers te trek.
 - Hulle programme moet gebruikersvriendelik en toeganklik wees.
 - Kry borge om hulle programme te befonds sodat dit vir gemeenskappe bekostigbaar sal wees.
 - Skep 'n toep ('app') wat alle gemeenskappe deur die bank sal inlig en na hulle sal uitreik.
 - Skep 'n toep ('app') wat die gemeenskap en die godsdienstige gemeenskap finansieel sal bevoordeel.
 - Waarsku die gemeenskap oor valse/onwaar nuus en onakkurate inligting.
- (8)

[50]

VRAAG 4**4.1 CHRISTELIKE GODSDIENS****Vryheid van diskriminasie**

- 'Jy sal jou naaste liefhê soos jouself.' Hierdie is die gebod vir Christene om nie teen ander mense te diskrimineer nie.
- God het elke mens na Sy beeld geskep. 'Julle is almal seuns van God deur geloof in Jesus Christus.'

HINDOEÏSME**Lewe, vryheid en persoonlike veiligheid**

- 'Moenie ander kwaad doen nie' net soos jy toegeneentheid voel wanneer iemand sien vir jy baie lief is.
- Hindoeïsme glo dat elke siel 'n werklike of potensiele deel van die goddelike is (Brahmaan)
- As elke siel van gelyke waarde is, dan is elke mens van gelyke waarde, wat ook al hulle ras of kleur.

ISLAM**Vryheid van geloof en godsdiens**

- Daar moet geen dwang in die saak van geloof wees nie.
- Daar moet geen verpligting in godsdiens wees nie.
- Dit het te make met vryheid van godsdiens.

JUDAÏSME**Vryheid van mening en inligting**

- Enige ernstige student van Joodse heilige tekste moet 'n Talmoed-tekste kan bestudeer, of dit in die Misjna of Gemara is. Baie verskillende studiemetode kan gebruik word.
- Latere tekste skep nooit nuwe Tora nie. Hulle gebruik logika om idees oor ouer skrywes uit te werk, of nuwe maniere om die wetslesse in ouer skrywes toe te pas, veral die Talmoed.

AFRIKA TRADISIONELE GODSDIENS**Onderwys**

- Ubuntu impliseer die interafhanklikheid van mense op mekaar, en is belangrik vir groepsoorlewing.
- Ek is 'n mens deur wisselwerking/interaksie met ander mense.
- Dit roer die belangrikheid daarvan aan om ander met waardigheid te behandel.

(4 x 3) (12)

LET WEL:'N maksimum van TWEE punte kan toegeken word as relevante oortuiginge gemeld word sonder bespreking van die ROLLE

- 4.2 4.2.1
- In die Christelike godsdiens is daar baie min plek vir variasie met betrekking tot sentrale oortuigings.
 - Mense wat van die korrekte oortuiging afwyk, sal sekere sosiale gevolge moet aanvaar.
 - In die verlede het sommiges as gevolg van hulle oortuigings selfs met hulle lewens betaal.

(4)

- 4.2.2
- In Boeddhisme word oortuiging, as die aanvaarding van 'n sekere standpunt, as 'n hindernis tot verlossing beskou.
 - Verkleefdheid aan oortuigings is net so sleg soos verkleefdheid aan geld omdat dit tot swaarkry vir een en almal lei.
 - In Boeddhisme speel oortuiging nie 'n belangrike rol nie, maar wat belangrik is, is om die regte ding te doen en om korrek op te tree. (4)
- 4.2.3
- In die Afrika Tradisionele Godsdienste speel oortuigings 'n baie belangrike rol want dit bevestig die bestaan van die voorvaders.
 - Oortuigings vorm die fondasie wat mense saambring vir gemeenskaplike optrede en help om 'n gemeenskaplike gedeelde identiteit te skep.
 - In die Afrika Tradisionele Godsdienste word oortuigings mondelings van geslag na geslag oorgedra, soms met modifikasies.
 - Dit is omdat daar geen geskrewe teks is nie. (4)
- 4.3
- 4.3.1
- Moraliteit is die vermoë om te onderskei tussen reg en verkeerd.
 - Moraliteit beteken ooreenstemming met die reëls van korrekte optrede.
 - Dit kan deur sekulariste as apart van godsdienste beskou word.
 - Moraliteit is op jou samelewingswaardes gegrond. (4)
- 4.3.2
- Alle godsdienste onderskei tussen reg en verkeerd.
 - Bv. Jy sal nie egbreek pleeg nie. (In Judaïsme en die Christelike godsdienste.)
 - Dit verbied seksuele immoraliteit en moedig die instelling van die huwelik aan.
 - Alle godsdienste moedig hulle volgelinge aan om 'n regverdig lewe te lei.
 - Dit word gedoen deur beloftes van 'n beter bestaan in die hiernamaals (Abrahamitiese gelowe).
 - 'n Mens sal in die huidige lewe beloon word (Afrika Tradisionele Godsdienste).
 - Bv. wet van karma in Hindoeïsme.
 - Stigtingsfigure van godsdienste vertoon die hoogste sedes.
 - Bv. Boeddha het 'n lewe van uiterste eenvoudigheid gelewe (asketisme). (12)
- 4.3.3
- Mense is besig om belangstelling in godsdienste te verloor.
 - Dit is as gevolg van wetenskaplike verduidelikings vir natuurlike verskynsels.
 - 'n Voorbeeld hiervan is die Oerknalteorie wat 'n wetenskaplike verduideliking is van hoe die heelal ontstaan het.
 - 'n Ineenstorting van gesinstrukture lei daartoe dat kinders nie familiewaardes volg nie.
 - Mense word op sosiale media aan valse inligting blootgestel. Dit veroorsaak verwarrings ten opsigte van godsdienstige oortuigings.
 - Godsdienstige konflik laat baie mense van godsdienste wegdraai. (10)

LET WEL: Ander relevante antwoorde moet aanvaar word.

[50]

VRAAG 5

- 5.1
- In die Konstitusie is daar godsdienstvryheid en gewetensvryheid wat alle Suid-Afrikaners moet geniet.
 - Hierdie voorwaarde word deur die Menseregtekommissie asook die Nasionale Godsdienstleiersforum ('NRLF') beskerm.
 - Die Konstitusie het 'n geleentheid vir godsdienstonderrig in skole, deur Lewensoriëntering en Religiestudies in die kurrikulum geskep
 - Minderheidsgroepe is geregtig op godsdienstige onderhouding.
 - By openbare byeenkomste, bv. parlementêre byeenkomste, word 'n universele gebed wat al die godsdienste omvat, aangebied.
 - Dit is egter belangrik om daarop te let dat ten spyte van al die pogings deur die regering, daar steeds elemente van diskriminasie in die land teenwoordig is, bv. in sommige gebiede verontagsaam spesifieke gemeenskappe steeds die Konstitusie.
 - Minderheidsgodsdienste word soms nie gelyke erkenning met meerderheidsgroepe by gemeenskapsfunksies gegee nie.
 - Die mate van respek en verdraagsaamheid verskil dus van gemeenskap tot gemeenskap.

LET WEL: Ander relevante antwoorde moet aanvaar word.

(12)

- 5.2
- Die stigting van die Parlement van die Wêreld se Godsdienste het in 1893 in Chicago plaasgevind.
 - Die doel was om 'n globale dialoog van gelowe te skep.
 - Die parlement is weer in 1993 in Chicago gehou om oor wêreldkwessies saam te werk en om 'n verklaring met die titel 'Towards a Global Ethic' te ontwikkel.
 - Die Kaapstadse Parlement het in 1999 die kwessie van MIV en Vigs beklemtoon.
 - Die Parlement het in 2004 in Barcelona, Spanje, byeengekom en gefokus op godsdienstige geweld, veilige water, vlugteling en om die eksterne skuld van ontwikkelende lande te elimineer.
 - Die fokus was in 2007 op die Millenniumontwikkelingsdoelwitte om armoede uit te wis.
 - Die Parlement het in 2009 in Melbourne, Australië, byeengekom en versoening van Australiese inboorlinge, volhoubaarheid en aardverwarming hanteer.

(10)

- 5.3
- Die Parlement van die Wêreld se Godsdienste is effektief want leiers van verskillende godsdienste kan nou met een stem teen godsdienstige geweld in die wêreld praat.
 - Hulle kon 'n ingeloofkoalisie in 1999 organiseer om onwettige wapenhandel in die agterbuurte van Brasilië uit die weg te ruim wat gelei het tot streng wette om onwettige wapenhandel te keer.
 - Die Parlement van die Wêreld se Godsdienste is in die Barcelona-vergadering deur 8 000 mense van baie verskillende godsdienstige en geestelike tradisies bygewoon.
 - Hierdie diversiteit en omvattendheid toon die harmonieuse verhouding tussen godsdienste.
 - Dit het oor die hele wêreld takke wat aktief betrokke is by die oplos van godsdienstige en burgeroorloë in daardie lande.

- Die raad vir die Parlement van die Wêreld se Godsdienste het 'n netwerk van intergodsdienstige bewegings in vennootstede oor die wêreld heen.
- Hulle het 'n vennootskap met ander sektore van die samelewing, soos organisasies in die VN.
- Die parlement het egter nie wetlike magte nie. (Dit kan nie wetgewing maak of afdwing nie.)
- Dit maak staat op samewerking met die regering om effektief te wees.
- Die effektiwiteit van die parlement is in verhouding met godsdienstigheid (belangstelling in godsdienste).
- Soos wat godsdienstigheid van oor die wêreld heen afneem, so neem die effektiwiteit van die parlement ook af.

(12)

5.4 Die rigsgoere van die Raad vir Godsdienstige Leiers in Afrika is soos volg:

- Om godsdienstige verskille te respekteer.
- Uitvoering gee aan morele waardes en sake waaraan daar sterk/intens geglo word en wat algemeen gedeel word.
- Behou die identiteit van elke godsdienstige gemeenskap.
- Vereer die verskillende wyses waarop godsdienstige gemeenskappe in Afrika georganiseer is.
- Ondersteun plaaslike multigodsdienstige strukture in die Raad vir Godsdienstige Leiers in Afrika-netwerke op die kontinent.
- Ondersteun die beginsels van verteenwoordiging, ondergeskiktheid en samehorigheid.

(10)

5.5 **JA**

- Vroue in verskillende gelowe in Suid-Afrika het saamgestaan in die stryd teen die apartheidsregering.
- Hulle het vroueverenigings waar hulle saambid vir al die uitdagings waarvoor vroue te staan kom.
- Wanneer 'n gesin 'n lid verloor, sal vroue van daardie spesifieke gebied saamkom om die gesin in rou by te staan.
- Suid-Afrikaanse vroue van verskillende gelowe staan saam in die stryd teen verkragting, asook die mishandeling van vroue en kinders.
- Hulle het hulle leuse: 'wathinta abafazi wathinta imbokodo', wat beteken: 'as jy vroue aanraak, stoot/stamp jy teen die rots'.
- Hulle oorkom altyd hulle godsdienstige verskille wanneer hulle teen sosiale ewels veg.

NEE

- Vroue is selde in leierskapsposisies in godsdienstige organisasies.
- Vroue word gemarginaliseer deur die waninterpretasie van godsdienstige leringe.
- In sekere gemeenskappe diskrimineer kulturele praktyke teen vroue.
- Hulle beperk dus hulle werk tot hulle eie godsdienstige groepe.

(6)
[50]

TOTAAL AFDELING B: 100
GROOTTOTAAL: 150